

„**Když jsem já sloužil** to první léto, vysloužil jsem si kuřátko za to,“ zpívá se v staré dětské písni, a jestli tu píseň zpívali v dětství Jákobovi, musela mu jako dospělému pěkně zhořknout. Protože on slouží u Lábanu už 14 let, má dvě ženy, kupu dětí, ale pokud jde o to, čím ty hladové krky nakrmit, je pořád odkázán na milost a nemilost svého mazaného tchána. Nepatří mu ani to kuře.

Pase se svými syny tchánova stáda, ta se konečně začla rozrůstat - a Lában si mne ruče, co ho s tím přivandrovalým vzdáleným příbuzným potkalo za štěstí: Na co šáhne, to se mu daří. Nebude on náhodou, jak se to u nich jen říká?, pozeňnaný? Jen aby tady zůstal co nejdéle, vždyť je to hotový oslíčka otřes se.

Jákobův milovaný syn Josef to pak ve velkém zopakuje v Egyptě v době hladomoru, ale zárodky vidíme v příbězích všech praotců víry: Když přijdou mezi lidi, kteří je neodmítají, ale s jejich vírou (a Bohem) přijímají, mají pak užitek z jejich z jejich víry a naděje do praxe uváděné všichni okolo.

Budu tě střežit všude, kam půjdeš, zaznělo Jákobovi jedné temné noci, když musel narychlo opustit svůj domov. A tenhle slib nezasloužené a nevynutitelné Boží blízkosti, ochrany - inspirace - i síly, jež dílu dodává zdar, ten se teď naplňuje během jeho pobytu u Lábanu. Ale jak znělo to zaslíbení celé? **Budu tě střežit všude, kam půjdeš, a zase tě přivedu do této země. Nikdy tě neopustím, ale učiním, co jsem ti slíbil.**"

Jákobovi se daří, a celý klan jeho strýce z toho profituje, ale Jákob ví: Tohle místo se nemůže stát těžištěm mého žití. Tohle není cíl mého životního putování - protože tohle není cíl, který mi otevřel můj Bůh, když mi v temnotách ukázal světlo. Mé životní kroky, to čemu věřím, a za čím se ubírám, oč mám zápasit, zač být odpovědný, nemohou skončit tady u těch cizích stád, protože pravé místo pro mne i mou rodinu, je v zemi mých otců.

A s tím se vydá jednoho dne za Lábanem: *Propusť mne, ať se mohu vydat cestou, kterou se mám v životě ubírat.* Vlastně jakoby říkal: *Nech mne jít, abych mohl začít zase plnit své poslání.*

Hele Jákoba. Přestal být sám sobě středem. Už dozrál k tomu, že mu bylo cosi uloženo. Už si nebere Hospodina jako pomocníčka na cestě za svými vlastními plány, ale v rozhodujících momentech sobě i druhým připomene: Je tady cesta, po níž se mám ubírat. Cesta vytyčená Božími sliby. A já na to nechci zapomenout, a nechci se té cesty pustit. A beru na ni teď i své ženy, i své děti.

Ale právě ženy a děti jsou také momentem, kdy Jákob připomene, v jakém je u Lábanu postavení: *Vysloužil jsem si je.* Když jsem já sloužil 14. léto, vysloužil jsem si 2 ženy a jejich děti za to. V bibli to řekne natvrdo: **Vyotročil jsem si je.** Byl jsem tu jen za nádeníka, za onuci. Jákob si nestěžuje lokajsky, po straně, ale jako hrdý člověk víry to řekne do očí tomu, který ho zneužívá.

Lában ovšem nemá pochopení pro nějaké Jákobovo poslání. Vidí v něm právě jen toho oslíčka otřes se, jehož si chce udržet za každou cenu, a rozehraje bohatý rejstřík svého vyjednávacího umu: Dobře jsem poznal, že jsi Hospodinův pozeňnaný, říká se zdánlivým respektem. Urči si tedy, v čem má spočívat tvé mzda?

Jákob nabídne v zásadě gentlemanskou dohodu:

Nemusíš mi dávat vůbec nic. Dál budu pečovat o tvá stáda. Ale všechna strakatá jehňata a skvrnitá kůzlata, která se napříště ve tvých stádech narodí, oddělím jako svoje. Pokud bys ovšem našel v mých stádech jednobarevné kusy ... pokládej mne za zloděje.

Dobrá, souhlasí Lában, vskutku gentlemanská nabídka, **aby vzápětí na to zas s Jákobem vyběhl.** Zas mu dal sežrat, kdo je tady pán, a kdo je tu za otrockou sílu jako přivandrovalec bez záštity.

Vymyslel' to gentlemansky, Jákobe, myslíš si, ale já na tu gentlemansku nabídku kašlu. Protože ty jsi evidentně pozeňnaný, a já z toho chci vyždímat, co to dá. A s vychytralostí českých tunelářů a dojičů evropských fondů to zařídí tak, aby na Jákobově nabídce profitovala jen jedna strana: on sám, a jeho kapsa. Strakaté a skvrnité kusy ze svých stád ještě večer potají vydělí a pošle s nimi své syny na pastvu, tři dny cesty odtud. A teď ať se klidně stane podle tvého slova, směje se Lában pod vousy.

Ale Jákob se bude smát naposled. Natrhal topolové a mandloňové pruty a sloupal z nich na některých místech pruhy kůry. Pak je položil do napájecích žlabů, kde se ovce a kozy pářily. A navíc si hlídal, aby se pářily zdravé a statné kusy. Před takovou lstí musí ustoupit i Mendlovy zákony: Z těch jednobarevných rodičů se Jákobovi rodí strakatá jehňata a skvrnitá kůzlata.

Pomsta je sladká. Není lepšího rozptýlení než škodolibost. Po staletí si budou tuhle historku vyprávět pastýři u táborových ohňů: A tuhle znáte? Jak chtěl Lában přečůrat Jákoba, a jak na tom Jákob nakonec náramně vydělal?

Co s tím škodolibým příběhem dnes?

Co to Jákob vymyslel za podivnou magii? Nebo snad takové historky odrážejí úděl jákobovců, jejich trvalou zkušenost, jak si na ně mohli ti silnější beztretně dovolovat?

Škodolibost malých lidí, šikovných švejků?

Přímou odpověď na tyhle otázky dá Jákob příště o kapitolu dál, až svým ženám řekne: *Váš otec ze mne sdíral kůži, ale můj Bůh se mne v mém ponížení zastal.* Není to tedy příběh o povolené mazanosti či magii, ale o tom, že Hospodin se zastává přivandrovalců, které mazaní domácí bez skrupulí odírají.

Ale ten příběh nám cosi může povědět i dnes, 28. října. Jákob totiž ztělesňuje i společenství. Lid, který to v dějinách často schytává od všelijakých Lábanů, tč. silnějších režimů či jejich potentátů. Jak reagovat jako menšina bez záštity, třebaš i v postavení druhořadého – a uchovat si vědomí vlastní role? Svou svébytnost? Tyhle otázky jsou aktuální, protože v mnohém souznějí s životním rozpolžením společnosti, která dnes slaví 100 let

samostatné republiky.

Jak fungovat jako nevelký národ, a uchovat si svébytnost, vizi a cíl?

Skoro bych se odvážil říci, čím je ta republika menší, tím víc tu vylézá na povrch to, co je na příběhu na první pohled odpudivé, vychytralost, kličkování, vynalézavost, která se projevuje schopností druhého nějak přečůrat.

O to víc si dnes všimněme rysů, které v Jákobově příběhu míří opačným směrem: Schopnost pochopit, že pro život jsou důležité hodnoty, které zaslibuje B otců, svoboda, naděje, zápas o lidskou důstojnost, požehnaný důstojný život pro všechny, ne jen pro některé, ty naše, protekční. Důstojně se ozvat vůči zotročující zvůli. K tomuhle cíli může směřovat klidně i docela malé společenství, ale představuje to něco naprosto podstatného pro celou lidskou rodinu. Jákob k tomu cíli směřuje ve všech svých lepších momentech.

Protihráčem mu v tom byl Ezau, který tyhle hodnoty prodal za mísu čočovice, – a dnes je mu protikladem Lában, který se s vidinou krátkodobého zisku snaží z požehnaného vytunelovat, co se dá.

Lábanovců jsme si minimálně od poslední šance, kterou tahle společnost dostala téměř před 30 lety, užili dost. Předcházející normalizace zas byla dobou, v níž až příliš kvetla vyčůranost a mazanost poddajných.

A tak si připomeňme právě ty vrcholy: Jákobovu vnímavost pro úkoly podle Božího srdce. Neprodávat svou svobodu, ani povolání k úkolům, jejichž ovoce nemůžeme zkonsumovat hned, za nabídku okamžitého nasycení a ukojení. Nenechat se udolat arogancí mocných, pýchou těch, kdo zrovna mají v ruce otěže moci. Zápasit o naději pro znevýhodněné, slabé odkopávané, i když to přinese ovoce až našim dětem.

V tom je i požehnání těch, kdo se nechali zavolat k zápasům o demokracii. Jak to opakovaně vysvětloval zakladatel tohoto státu, česká otázka (jinými slovy to, oč by nám společně mělo jít) je buď otázkou světovou, důležitou pro celou rodinu národů - anebo nestojí za řeč. Samotná nacionální existence je málo.

Aby se tenhle důraz nejdůležitějšího ze zakladatelů této republiky nestal definitivně jen házením hrachu na zeď, můžeme se dnes nechat inspirovat Jákobem, a jeho zápasem o to, aby neuvízl v pastech své ani cizí malosti, ale směřoval k cíli, který mu otevřel Hospodin.

Amen

Píseň 158,1

In: Má duše bude jásat v Hospodinu, bude se veselit z jeho spásy. Každá kost ve mně řekne: "Hospodine, kdo je tobě roven? Poniženého vysvobozuješ z moci silnějšího, poniženého ubožáka od uchvatitele." Amen (Ž 35,9-10)

Píseň 604

Modlitba

Hospodine, Otče Ježíše Krista, Bože Abrahama, Izáka a Jáкова, s úžasem i pokorou si připomínáme, co pro nás konáš: otevřel nám výhled ke svému království. Světlo jeho spravedlnosti, nadějnosti a obnovy svítí doprostřed našich dní. Navštěvuješ zvěsti o záchraně. Dáváš zaznívat evangeliu i pro ty, kdo nic nečekají. Stáváš se světlem uprostřed našich temnot a bezvýchodností.

Nejsme ti přitom žádnými spolehlivými společníky. Nalézáš nás, jak ti utíkáme anebo si jdeme sebejistě vlastní cestou. A jindy jen bezradně stojíme s prázdnými rukama. Přesto se nás ujímáš a obdarováváš svými skvělými lidmi i dary. Děkujeme dnes za všechny, kdo v této zemi dosvědčovali tvůj pohled na naše lidské zápasy, i omyly a předsudky. Děkujeme zvláště za ty, kdo dokázali jít proti proudu dobové vychytralosti, přízpusobivosti, životní lacinosti, kdo pro svůj zápas o svobodu a spravedlnost snášeli křivdy, pomluvy nebo nasadili i vlastní život.

Prosíme, dej nám tedy i dnes zaslechnout, že nás vytrhuješ ze sevření lidskou malostí, z pout vlastní i cizí vychytralosti a sobectví. Prosvěť svým slovem naše každodenní putování - a obnov naši důvěru, že tímto světem nekráčíme zbůhdarma - ani jen ve vlastní režii, ale jako tvůj lid, jemuž patří úkoly od tebe i požehnání. Amen

1. čtení Gn 30,25-36

(slovo k dětem)

Píseň 673

kázání Gn 30,37-43

Píseň 84,3-5

Ohlášení

Přímluvy - Kyrie

Poslání Mt 10,16b

Budte tedy obezřetní jako hadi a bezelstní jako holubice. *(K útěku-li z boje chytrost radí, holubičí mějte prostotu/opatrní budte jako hadi, nezběhněte z cesty k životu)*

Požehnání Gn 28,3n

Kéž ti Bůh všemohoucí požehná, rozplodí tě a rozmnoží.

Bude z tebe společenství lidských pokolení.

Kéž ti dá požehnání Abrahamovo, tobě i tvému potomstvu, abys obdržel zemi, v níž jsi hostem a kterou Bůh dal Abrahamovi."

Píseň 550